1879. VI. évfolyam. 52. szám. Debreczen, Szombat márczius 15.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban *Kultsi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.
A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hetfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmü s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetmények a szerkesztőségben és kiadói irodában *Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába **czeglédutcza, Fried-ház 19. sz. alatt** czimezendők.

Debreczen város t. közönségéhez!

Debreczen város áldozatkész polgárai s nemeskeblü hölgyei előtt nem kell áradozó frázisokkal mutatnunk ama nagy szerencsétlenségre, mely Szegedet és Szeged vidékét, s közvetve az egész hazát sujtotta.

Elég az egy szó, hogy Szegeden hetvenezer ember, s környékén szintén sok ezer van hajlék és kenyér nélkül.

A gyors segély mentheti meg őket csupán.

Adakozásokat lapunk szerkesztősége is elfogad s nyilvánosan nyugtázzuk és illető helyökre átszolgáltatjuk. Ismételjük, a legcsekélyebb adomány is letörölhet egy pár könyceseppet.

De legsürgősebben szükségesek élelmiszerek: kenyér, szalonna, füstölt hus, főzelékfélék, paszuly, borsó, lencse, kása stb. Mindezt folyvást elfogadja a városi tanács a városházán, s naponként Szegedre szállitja.

Sürgősen szükségesek továbbá ruhaneműek.

Ezekre hivjuk föl mindenekelőtt Debreczen lelkes hölgyeit és polgárait!

A szerkesztőség.

A szegedi árvizkárosultak részére

lapunk szerkesztőségénél eddig adakoztak:

A „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztősége 10 forint.
Kristóf János reáliskolai tanár 2 frt.
Nagy Pál ref. főiskolai tanár 1 frt.
Győry Ferencz 1 frt.
Kövesdi János 12 frt.
Buzás Elek 5 frt.
Némethy Lajos lelkész 5 frt (ezüstben.)
Ifj. Kardos László 25 frt.
A debr. tisztviselők kuglizó egylete (Halmágyi Lipót p. ü. igazgató gyüjtése) 40 frt.
Széll János pénzügyi fogalmazó 5 frt.
Komlóssy Imre 10 frt.
Komlóssy Tnurzó Róza 3 frt.
Komlóssy Carolina 3 frt.
Komlóssy Dezső 4 frt.
Özv. Kolner Illésné 10 frt.
Kacskovics Ivánné 5 frt.
Löwi Jakab 3 frt.
Zádor Lajos 10 frt.
Összesen 154 frt.

Debreczen, márczius 15.

Szomoru érzelmek közt ünnepeljük meg ama napot, melynek emlékét a kegyelet a szabadság uj aerájának kezdete gyanánt ünnepli évenként, mióta a Bach korszak összeomlásával lehulltak rólunk az absolutizmus bilincsei.

A gyász, mely a Tisza vidékén a magyar nemzetet sujtotta, a romokba dőlt Szeged végpusztulása, Szentes, Csongrád, Hódmezővásárhely veszedelme, mely rémitget és minden pillanatban bekövetkezhetik, a hullámsirba temetett holtak sorsa, a hajléktalan maradt földönfutók siralma, anyák jajgatása, kik kisdedeiket elvesztették, gyermekek zokogása, kiknek szülőit ragadták el a habok, az iszony, a rémület hirei az árviz szinhelyéről, — mindez sokkal mélyebben lever e pillanatban, hogysem helyet engedhetnének az öröm és büszkeség reflexióinak, melyek magasra dagasztják minden igaz magyar keblét, valahányszor ama dicsőséggel teljes korszakra visszagondol.

Nem épen márczius 15-ike ugyan az a nap, melytől Magyarország újjá születése kezdődik. Sokkal több joggal ünnepelhetnénk meg márczius 3-ikát, ama napot, midőn Kossuth fölemelte lángszavát a pozsonyi országgyülésen s ama hires föliratot inditványozta, mely független felelős minisztériumot követelt Magyarország számára; vagy 14-ét, midőn a szabadsajtó, a népképviselet nagy elvei proklamáltattak, midőn az általános lelkesedés a főrendi tábla legcsökönyösebb conservativjait is magával ragadta s István nádor megiudulástól rezgő hangon hirdette ki, hogy a főrendek egyhangulag elfogadják az alsó tábla szabadelvü reform javaslatait.

Ezek a nagy napok alapitották meg a szabadság és jogegyenlőség uralmát hazánkban, nem márczius 15-ike, mely utczai demonstratiónál nem volt egyéb. Nem Petőfi, Jókai, Vasvári, e derék, lelkesült, de az ország ügyeire semmi befolyást nem gyakorló ifjak szónoklatai a Pillvax kávéházban meg a barátok terén, nem a „Talpra magyar“ eléneklése, nem a „pesti ellenzéki kör“ 12 pontja, sem az esernyők alatt Buda várába fölvonuló tömeg; hanem Kossuth s a körülte sereglő pozsonyi országgyülés alkotta ujjá Magyarországot.

Történelmünk e magasztos nagy alakjait fogja illetni örök időkig a dicsőség, hogy ledöntötték a korlátokat, melyek csak egy kiváltságolt osztálynak biztositottak jogokat. Őket illeti a dicsőség, hogy fölszabaditották a földhöz ragadt szegény jobbágyot, hogy tulajdonává juttatták a földet, melyet véres verejtékével munkált, hogy befogadták e haza minden polgárát az alkotmány sánczai közé s egyenlővé tették a törvény előtt a gazdagot és a szegényt, a főurat és a pórt. Nekik köszönhette Magyarország, hogy nyomorult provinczia helyzetéből önálló országgá emelkedett.

Mindez azonban a pozsonyi diéta falai közt jött létre. Mindez első sorban Kossuth érdeme. A márczius 15-iki pesti mozgalomnak semmi része ebben s ha volt valami üdvös hatása, az csupán a közszellem élénkitése lehetett. De hisz erre nem igen volt szükség. Kossuth szava oly hatalommá nőtt már akkor, hogy elég volt fölrázni tespedéséből egy nemzetet s kivüle számosan voltak még, — neveiket feljegyezte a hálás utókor — kiknek ékesszóló szava lelkesitve ragadta Magyarországot előre a szabadság uj világa felé. Számosan, kik részt vettek a nagy munkában, mely uj alapokra fektette e haza alkotmányát. S ha van nap, mely legméltóbb volna arra, hogy nagy nemzeti ünneppel üljük meg örök időkig, április 11-ike volna az, ama nap, midőn V. Ferdinánd király a nemzetet akkor kényviselő karok és rendek egetverő örömriadása közt átnyujtotta István nádornak az 1848-iki szentesitett törvényeket.

Szeged pusztulása.

Borzasztó hirek érkeznek folyvást a vész szinhelyéről. A hullámsir napról napra jobban eltemeti a nagy magyar várost. A Rókus városrészben a katonai kórházon s a vele szemben álló három házon kivül minden épület összedőlt. Az alantabb fekvő utczákon a kéményeken ömlött be a viz a házakba. Roppant az elveszett vagyon és emberélet. Nehány emeltebb helyre ezrekre menő tömeg huzódott, kik 24 óra óta nem ettek. Elszállitásuk nehezen megy, mert csekély a mentő eszköz. Lukács kormánybiztos és a városházba menekült tanács az árviz nőttével kényszerült onnan kiköltözködni. A nyomor és élelemhiány iszonyu. A hatóság főtörekvése a menekülőket expediálni; de sokan nem akarnak távozni, inkább házaik romjai közé temetkeznek. A közlekedést megakasztja az általános zavar, kétségbeesés, fejetlenség.

* * *

Szeged márcz. 13. déli 12 óra. Palánka szigetünk mindig kisebbé lesz, a vizállás a városban mindig magasabb, a szegények állapota, kik csak a puszta életet mentették meg, mindig borzasztóbb. Délután elhagyják a városi hivatalok a városházát s kimennek Palánkára az „Oroszlánhoz“ cz. kávéházban, hogy állandóan ott maradjanak. Nemsokára a katonaságnak is távoznia kell. A kaszárnyák a Citadellában roskadoznak. Igen erős épületek is összeomlanak a városban. Szapáry pénzügyminiszter 11 órakor élelmi szerekkel ide érkezett. Csolnakokra égető szükségünk van.

Szeged márcz. 14. reggeli 8 óra. A három tiszt vezetése alatt ide érkezett 150 egyéves önkéntes csolnakokon a szatymázi uton Dorozsmára indult.

A Szőregre menekülteknek több mint fele betegen fekszik. Panaszkodnak, hogy semmi felügyelet sincs reájok. Beszélik, hogy a tölgyfaerdőbe menekült szegedi lakosok közül sokan 30 óra hosszat éhen szomjan voltak. Egy Marosi nevü menekült beszéli, hogy saját szemeivel látta, a mint három nő és több gyermek a fákról a vizbe esett és megfult. A bideg nagy, mindenekelőtt ruhára van szükség.

* * *

Szeged egyik biztos helyét a várfalak képezik, de a várban a kaszárnyák alkalmasint bedőlnek. A kalvária-utczai Neubauer ház, melybe nyolczvan család menekült, éjjel összedőlt. Hányan menekültek, nem tudni. Utászok bámulatosan dolgoznak. Ablakok vasrácsait széttörik, ugy mentenek. Egy utász vizbe ugorván, egy asszony mentésére, vele együtt a vizbe merült el, kihalászták őket; derék ember, még sem ment haza.

Vöröskeresztnél a horgosi országuton kétszáz lépés szélességben átvágást eszközöltek! ma délben a viz nagy sebességgel ömlött a Tiszába, délután hire terjedt, hogy a Maros elöntötte Uj-Szegedet és elvágja menekvési utunkat. Iszonyu rémületet keltett a hir. Ezren és ezren rohantak át Uj-Szegedre, a hir alaptalannak bizonyult. Vaklárma volt. A pénzügyminiszter megjött. A mentés nagy erélylyel folyik, szigoru rendelet adatott ki, csónakokat csak mentésre lehet használni. Távirdahivatal, posta beszüntették a működést, átköltöznek az államvasutra.

Szeged, márcz. 14. d. e. 9 óra. Az országgyülési bizottság este megjött, a pesti önkénytesek közül hatvan Dorozsmán maradt, a nép ingerültséget mutatott irántok. Az emberek mind ittasan a korcsmában, az asszonyok a templomban a mentésre vállalkozó jegyzőt vasvillákkal fogadták, a nép tompa rezignáczióban lemond minden mentési kisérletről. Az elfogott 11 szegedi csak tegnap este mentetett meg. Itt elfogtak két embert, kik állitólag a városházát készültek felgyujtani. Ma ismét sok hullát fogtak ki a vizből, köztük két megfagyottat. A menekülők legtöbbje ugy nyilatkozik, hogy soha sem jön vissza.

* * *

A 7-ik számu vonattal hét tiszt, 68 hidász és 257 mérnökkari katona, kik Lincz, Olmütz és Bécsből érkeztek, Szegedre inditattak.

Szegeden eddigelé 15 halott van hivatalosan constatálva, azonban Pálfy Ferencz polgármester ugy nyilatkozott, hogy neki ez ideig 82 halottról van tudomása, sőt nagy valószinüség szerint az árviz áldozatainak száma több ezerre megy.

Az országgyülési képviselők, tengerészek, tüzoltók csapatjai 40 csónakkal megérkezett Szegedre. Szapáry pénzügyminiszter Kállay Ödönt bizta meg a rendőri intézkedések és mentések végrehajtására teljhatalommal. Kállay rendőrcsolnakok szervezésével es a mentési munkálatok rendszeresitésével Verhovay, Kende, Rohonczy, Beöthy képviselőket és báró Dukát bizta meg. Ezek feladata czirkálni, ember helyett butormentőket csolnakaikkal életmentésre vezetni, betörők, zsarolók ellen intézkedni.

* * *

A közl. miniszterium köv. jelentést adott ki az árvizről: Budapest 1879. márczius 14. d. e. Szegedről vett ujabb hirek szerint a pénzügyminiszter tegnap tiz órakor odaérkezvén, már utközben rendelkezett, hogy Aradról kenyerek szállittassanak Szegedre.

Lukács kormánybiztos által is értesülvén a kormány, hogy most már nagyobb élelmi menyiségre van szükség, nemcsak Temesvárról és más szomszédvárosokból rendelte el a kenyerek küldését, hanem 12000 darab kenyeret a tegnapi esteli vonattal innét is küldött, megtette továbbá a rendelkezést, hogy ma is ugyanannyi kenyér és nagyobb mennyiségü szalonna szállittassék; a további szállitások mennyiségét a Szegedről veendő ez iránybani későbbi értesitéstől tévén függővé.

Egyuttal intézkedett a kormány arról is, hogy még pontonok és csónakok, valamint utászok és genie katonák szállittassanak Szegedre, kik az éjjel utaztak keresztül Budapesten.

Gróf Szapáry pénzügyminiszter a teendőket ugy osztotta be, hogy a mentéssel kapcsolatos rendőri intézkedésekkel Kállai Ödönt az élelmezéssel Dáni főispánt, a lakosság szállitásával Kende Kanutot és a müszaki munkálatok vezetésével Hieronymi államtitkárt bizta meg, a központi teendőket az adományok szétosztását pedig Lukács kormánybiztos teljesiti.

Gr. Szapáry különben tudatja, hogy a város központján a házak még állanak, de a város többi részeiben többnyire már halomra dőltek.

Az esteli értesités szerint gr. Szapáry a belvárosi vészbizottságot az irdóházba helyezte át, külön reambulatiót kezdvén meg a szakértők kiséretében a vész területén, melyet szakadatlanul folytat.

Ennek következtében azon fájdalmas meggyőződésre jutott, hogy több emberélet esett áldozatul, mint kezdetben gyanitani lehetett, különben a katasztrófa némely helyeihez eddig teljes lehetetlen lévén hozzáférni, a szerencsétlenség egész mérve még nem volt constatálható.

A menekültek 4-s ha szükséges több külön vonatnak berendezésével is, most már egész Temesvárig szállittatnak, a tegnapi napon nevezetesen majdnem 5000 menekült szállittatott Temesvár felé; gőzhajón pedig körülbelül 5—600 Zentára.

Az élelmiszerek raktározása iránti intézkedések megtétettek.

A visszamaradt lakosság mentése tegnap estéig legnagyobb részben be volt fejezve.

Azon sajnos körülmény is jelentetvén, hogy a szegedi hajósok egy része a közszerencsétlenséget az élet- és vagyonmentésnél zsákmányolásra kezdte felhasználni, ennek minden eszközzel meggátlása végett a kormánybiztos a pénzügyminiszter utján utasittatott.

Még késő este feladott táviratok szerint is a szél folyvást dühöngött; mi a mentést és az élelmezési működést szerfelett megnehezitette.

* * *

A Horváth tanácsnok vezetése alatt Szegedre ment fővárosi küldöttség iszonyú képét festi a nyomornak, mely Szegeden uralkodik.

Mindenek előtt a városházhoz mentek, melyet már ölnyi viz borit. Itt találták Pálffy polgármestert, s tőle azon értesitést vették, hogy „vagyon megmentésről szó sem lehet.“ Nagy a hiány a csolnakokban és pontonokban s az egyetemi ifjuság, mely megfelelő mentő eszköz és csolnakok nélkül indult le, bár készsége igen elismerésre méltó, csak terhére van az ottani hatóságnak, mert nem menthet semmit; a hatóság, melynek a menekülők ellátása is elég gondot okoz, még az ő ellátásukról is gondoskodni kénytelen. A városban magában alig van már 20,000 ember, a többiek mind elmenekültek Temesvárra, Aradra, Kikindára s a vaspálya mentén levő községekbe, hol mindenütt a legszivesebb fogadtatásban részesülnek. Legnagyobb szükség van az élelmi szerekre, nevezetesen kenyérre, szalonnára és italnemüekre s Pálffy polgármester azon óhajtását fejezte ki a küldöttség előtt, hogy a főv. legelső sorban élelmi czikkeket küldjön. Pálffy polgármester nyilatkozata szerint, ha az árviz 8—10 napig eltart, Szegeden nem marad 200—300 háznál több. Horváth tanácsnok előadása szerint a város jelenleg borzasztó benyomást tesz; az életmentést megnehezíti az a körülmény is, hogy sokan nem akarnak megválni házaiktól s erőszakkal sem lehet őket a háztetőkről, a hol tanyáznak, elvinni. Ugy nyilatkoznak, ha már minden vagyonuk odavesz, veszszenek el vele ők is. Egy asszony, a kit megmentettek, a ladikban szült meg, Borzasztónál borzasztóbb jelenetek fordulnak, melyek leirására toll alig képes.

Legfelsőbb kézirat.

A szegedi árviz hirére ő felsége következő sorokat intézett a miniszterelnökhöz:

Kedves Tisza!

Tekintettel a több oldalról nyilvánult kivánalmakra s az ország minden részében már készülőben lévő loyalis tüntetésekre, szándékomban volt Nőmmel, a Császárné és Királynéval házasságunk 25. évfordulójának közelgő ünnepélye alkalmából Budapest fővárost meglátogatni, hogy szeretett magyar Királyságom lakossága körében is, annak szerencsekivánatait, mint tapasztalt szeretete és ragaszkodása ujabb bizonyitékát, elfogadjam.

E szándékom teljesitése által Saját óhajtásomnak is feleltem volna meg, mert mindig örömömre szolgál hü Magyarországom népével találkozhatni.

Azon sulyos sorcsapások azonban, melyek által a lakosság nagy része a tiszavidéken legközelebb bekövetkezett vizáradás folytán sulytatott, azon elhatározásra inditottak, hogy emlitett szándékom kiviteléről eltekintsek és pedig azon kivánság által vezéreltetve, hogy azon költségek, melyek ez alkalomból a törvényhatóságokat, községeket, testületeket, vagy egyeseket érték volna, valamint ez alkalomból netán alapitványokra szánt összegek, a menynyire lehetséges és legalább részben, a balsors által sulytott s a segélyre oly sürgősen ráutalt szükölködők javára fordittassanak.

Utasitom Önt, ezt oly hozzáadással közzéteni, hogy Én ezen kivánságom lehetőleg dus teljesitését, mely által a mindenkor áldozatkész lakosság szükölködő polgártársai szenvedéseit áldásosan enyhitheti, egyszersmind irányomban való szeretete és ragaszkodása legörvendetesebb s szivemnek legjobban eső bizonyitékául fogom tekinteni.

Egyidejüleg egyszersmind intézkedtem, hogy Önnek a legközelebb mult napokban már kézbesitett összegeken kivül, még további negyvenezer forint Saját nevemben s Nőm a Császárné és Királyné nevében, magánpénztáramból kiszolgáltassék, mely összeg Ön által a Tisza áradása folytán sulytott szükölködők segélyezésére lesz forditandó.

Kelt Budapesten, 1876. évi márczius hó 13-kán.

Ferencz József, s. k.

Szentes, H.-M.-Vásárhely és Csongrád veszedelme.

E három virágzó alföldi város közel áll ahhoz, hogy Szeged sorsára jusson. A fenyegető vész nagyságát mutatják a következő táviratok:

Szentes, márcz. 13. d. e. 11 óra 55 percz. Három nap, két éjjel folyvást dühöngő orkán ostromolja védgátjainkat. **A katasztrófa minden pillanatban várható.** Minden emberi erő végkep kimerült. — Katasztrófa esetén Szentes és Hódmező-Vásárhely városok határaikkal együtt menthetetlenül elvesznek. További védelem már lehetetlen. Minden percznyi késedelem fokozza a veszélyt, mely Szentes és Vásárhely 80,000 magyar lakosságának életét és vagyonát fenyegeti. Horváth Ferencz véd. h. elnök.

Szentes, márcz. 13. d. u. 4 óra 5 percz. Katonánk van elegendő, munkásaink ezrével, mindezek daczára a folyvást dühöngő orkán mellett minden emberi erő megfeszitése mellett a védelem lehetetlen, a katasztrófa minden perczben várható. Müszaki vezetőink jelentései szerint **még legfeljebb két óránk van.** Egyedüli menekülésünk: a mindszenti hármas gátnak gyors átvágása lehetne csak.

Szentes, márcz. 14. 4 óra 15 p. éjjel. **Menekvésünkre csak perczek vannak hátra, Bodoki megérkezéseig el fogunk uszni. Kérjük az alispánt rögtönösen teljes hatalommal felruházni a hármasi töltés átvágatása fölötti határozathozatalra.** (Vészbizottság.)

Csongrád, márcz. 13. d. u. 1 óra 15 p. **Szeged segitségére küldött hajoink orkánszerü vihar által Csongrád déli részén parthoz verettek. Tovább indulniok lehetetlen.**

Csongrád, márcz. 13. d. u. 1 óra 45 p. **A vészharang szól. Ha a szél nehány óra alatt meg nem csendesül, Csongrád város még ma viz alatt áll.**

Csongrád, márcz. 14. 8 óra reggel. Tegnap délután egy órától fogva rémitő szélvész. A hullámok 2 méter magasságban átcsaptak a töltéseken. **Belső városban viz már három helyen van, a töltés korona felett folyt. Több ház már viz alatt van,** most az összes munkaerő a megrongált töltések helyreállitására kirendeltetett.

Országgyülés.

A képviselőház szerdai ülésének igen érdekes incidense volt. Ugron Gábor az unalomig handabandázott már, természetesen a kormányt okolva a szegedi szerencsétlenségért, midőn Jókai Mór „menjünk haza!“ vezényszavára a joboldali képviselők nagy része kifelé indult a teremből, mire Ugron Gábor Jókaira mutatva, szemére veté, hogy „a nemzet költője megsirathatja azon szerencsétlenséget igen szép szavakban és könnyeket hullathat felette, de mint képviselő eltávozik a teremből.“

Jókai Mór a terem közepéről igen találóan felelt, mondataival ecsetelve a szélsőbal hazafias (!?) eljárását: „A nemzet költője megosztja kenyerét a szerencsétlenekkel és nem elégiti ki őket üres szavakkal.“

A csütörtöki ülést is Szeged veszedelme töltötte be. Tisza min. elnök beszélt először. Sok rémhirt valódi értékére szállitott le, de sok leverő tényt is igazolt. Kedden az a hir terjedt el a fővárosban, hogy Szegeden s különösen a Rókus külvárosban, nincs elég csónak s általában mentő-eszköz. Ez egészen tévesnek bizonyult. Csónakokról és pontonokról gondoskodtak s a Rókus-város részben Kende Kanut képviselő vezette a mentés munkáját. Szerdán este a kalváriáról is behoztak ötven embert s ekkor már alig voltak olyanok, kik megmentésüket kérték. Sőt rá kellett beszélni a lakókat, hogy ne maradjanak a házakban, melyek roskadoztak. Az élelmezésben sem volt; nagyobbmérvü hiány. Ha néhol az első órákban panaszkodtak miatta, csak azért történhetett, mert a közegek minden erejöket az emberek megmentésére forditották, s mig a legsürgősebb munka tart, nem felelhettek meg minden igénynek. Különösen sok élelmi szert küldenek Szegedre folytonosan Temesvárról, hol már segitettek a városi pékek segélyével azon a bajon, hogy a nagy katonai sütődében nem volt elég kenyérsütő. Temesváron az adakozások is nagy mérvben gyülnek be: a csanádi püspök ötezer forintot bocsátott a város és a kormány rendelkezésére. Az elszállásolásra minden intézkedés megtörtént s az folyamatban van Nagy-Kikindán, Zsombolyán, Szalaberken, Uj-Szegeden, sőt Temesváron és Temes-megyében is. A miniszterelnök mindenüvé, a hol szükséges volt, jelentékeny összegeket utalványozott a menekülők részére s utalványozni fog ezután is, ha nem lesz elég. A kormány szükségesnek tartotta, hogy egy tagja személyesen szerezzen tudomást a helyzetről, s azért szerdán este Szapáry Gyula gróf pénzügyminister Hieronymi közlekedésügyi államtitkárral Szegedre utaztak, magukkal vivén a király ő felsége által a szegedieknek adott tizezer forintot. A kormányhoz érkezett jelentések nyomán lehet remélni, hogy sok emberélet nem esett áldozatul s az e felől szállongó hirek tulzottak; eléggé fájdalmas az az igazság, hogy az épületek legnagyobb része már elpusztult, vagy ezután fog tönkremenni. Tápé, Algyő, és Dorozsma községek menekültjei élelmezéséről, segélyezéséről és elhelyezéséről is gondoskodtak. Dorozsmán a viz már egy lábat apadt s a kormánybiztos hiszi, hogy az összeköttetést

a szárazzal egy nap alatt helyreállithatja. A kormány, a rögtöni segély megadásán kivül, szükségesnek tartja intézkedéseiről is gondoskodni, hogy hazánk e keményen sujtott városa mennél-elébb elfoglalhassa megillető helyét városaink között. Részletes javaslatokat csak pár nap mulva lehet ugyan benyujtani a képviselőházuak, de addig is meg fog tenni a kormány mindent, a mi emberi erőtől telik.

A nagy éljenzéssel és tetszéssel fogadott beszéd után Pauler Tivadar igazságügyminiszter terjesztett be egy törvényjavaslatot, mely őt felhatalmazza, megtenni az árviz miatt szükséges rendkivüli intézkedéseket a szegedi törvényszék területén.

Eötvös Károly határozati javaslatot nyujt be, hogy a kormány az árviz által elpusztított területen az adók kényszeruton való behajtását függeszsze fel s a szerencsétlen lakók számára egy millió forintig terjedhető segélyt tegyen rögtön folyóvá.

Tisza miniszterelnök azt felelte, hogy az adóvégrehajtás felfüggesztésére nincs szükség határozati javaslatra; a kormány a nélkül is meg teszi ezt.

Hosszabb és szenvedélyesebb vita támadt a fölött, mikorra tüzzék a javaslatot napirendre. Többen szólottak s az elnök figyelmeztette Eötvös Károlyt, ne zavarja az ülés menetét közbeszólásaival; Tisza Kálmán pedig a jobb oldal derültsége között kérte fel: hallgassa meg őt, ki ha miniszterelnök is, talán mégis bir az emberi és képviselői méltóság egy részecskéjével, s kivánhatja meghallgatását. A ház elfogadta Tisza inditványát, hogy Eötvös javaslatát akkor tárgyaljáik, ha a kormány előterjeszti javaslatait.

Törs Kálmán Szentes veszedelmére figyelmeztette a kormányt, s oda katonaságot kért küldetni. Iványka Imre örömét fejezte ki, hogy a katonaságnak a mentési munkálatok körül szerzett érdemeit a szélsőbal is elismeri, s ebből azt a reményt meriti, hogy a hadügyi költségvetést meg fogja szavazni. Ez nagy zajt idézett elő.

Simonyi Ernő azt mondta, hogy Boszniába tud a kormány katonát küldeni, de a veszélyeztetett helyekre nem. E nyilatkozat szinten izgatottságot keltett, melyet az elnök igyekezett lecsillapitani. Ezután zárt ülést tartott a ház, melyben elhatároztatott, hogy a képviselők nem testületileg, hanem személyenként adakoznak a szegedi szerencsétlenek javára.

Napi hirek.

— **A szegedi szerencsétlenek** javára országszerte megindultak az adakozások s oly nagyszerü eredménnyel, mely hazánkfiai áldozatkészségének fényes tanujele. A budapesti lapok mind igen tekintélyes összegeket gyüjtöttek, igy a P. Loyd 2 nap alatt 46 ezer forintot, a Pesti Napló 8 ezer forintot stb. Ő felsége az első magyar ember, a király először 10,000 azután 40,000 összesen 50,000 frtot adott. — Rudolf koronaherczeg 1000, József főherczeg 1000, neje Klotild főherczegnő 500 frtot adakoztak. Az első magyar biztositó társulat huszonötezer frtot, az első hazai takarékpénztár tizezret szavazott meg, hitelbank ötezret ajánlott fel a nemes czélra. Az egyesek is nagy áldozatkészséget tanusitanak, többi közt Sommsich Pál 1000 frtot, Schlauch püspök ötszázat, báró Hoffmann közöspénzügyminiszter 200-at küldtek a lapokhoz. — Az egri érsek tizezer, s a csanádi püspök ötezer forintot bocsátottak e czélra a kormány rendelkezésére. Majláth országbiró 1000 frtot, Haynald érsek 1000 frtot, Dulánszky püspök 1000 frtot, Ghyczy Kálmán 1000 frtot. id. gróf Károlyi István 1000 frtot, gróf Károlyi Istvánné 200 frtot küldött a miniszterelnökhez. Br. Rothschild Bécsben 5000 frtot adott. A városok közül többen tekintélyes összegeket szavaztak meg: a főváros 20,000 Baja 7000, H.-M.-Vásárhely 5000, N.-Várad 200 frtot.

— **Debreczen városa** a szegedieknek adott 2000 frton kivül a szegedvidékiek javára is szavazott meg 500 forintot, mit csütörtöki közgyülési tudósitásunk kiegészitéséül felemlitünk.

— **A szegedi árvizkárosultak** iránt városunk lakossága — különösen a szegény nép — versenyezve igyekszik kimutatni jótékonyságát. Megható képet nyujt a városház közgyülési terme, hova a szegény emberek, asszonyok tömegesen hordják adományaikat, talán szájokból véve ki a mindennapi falatot, hogy a rémitően sulytolt szegedieknek némi enyhitést, segélyt nyujtsanak; feje alól kiveszi párnácskáját s testéről a ruhát a szegény nép, hogy azoknak adja, kik mindezek nélkül szükölködnek; kis gyermekek, kik alig tudnak még beszélni, viszik fel a szülei háztól az egyszerü, de szivből jött adományt. Több mint 300 kenyér hordatott fel eddig a városházához; az volt a boldog, a ki a piaczon egy kis czipócskát vehetett; főzelékek, ruhanemüek, hus, gabona s más élelmi szerek rakással állnak a tanácsteremben. Készpénzben eddig a városházánál 1000 frton felül gyült be! Szép példával ment elő Steinfeld Ignácz polgártársunk, ki 400 frtot adott.

— **Naponként** 10,000 db kenyeret küld a főváros a szegedieknek. s 12,000 darabot a kormány. A pesti sütök társulata pedig 7000 db kenyeret küldött ajándékba Igen helyesen, mert Szegeden egyelőre inkább szükséges a kenyér, mint a pénz.

— **Márczius 15-ke emlékét** szép ünnepélyességgel üzte meg a főiskolai tanuló ifjuság s városunk közönsége a mai napon. Délután 2 óra után a menet, — élén az egyenruhás 48-iki honvédekkel, — megindult a honvéd-sirokhoz. — Itt a főiskolai kántus kezdő éneke után Kürthy Károly szavalt el egy alkalmi költeményt. Majd ismét az énekkar, s ezután az emlékbeszéd következett Bácsi Lajostól, melyet Torma Károly olvasott fel. Ennek végeztével visszaindult a közönség az emlékkertbe, hol az énnekkar adott elő még két éneket s Varga Lajos szavalta el Szász Károlynak „Az elesettek álmait virasztom“ cz. költeményt.

— **Szinházunk igazgatósága** sem maradt el a jótékonyság nemes terén. Márcz. 17-kén, hétfőn „Az erkölcsi halott“at bérletfolyamban a szegedi árvizkárosultak javára adja elő, — müélvezetet nyujtva az emberiség egyik részének, és segélyt ugyanakkor a másiknak, mely küzd a vészszel, nyomorral. Menjünk ez alkalommal minél számosabban a szinházba s jusson eszünkbe, hogy az az előadás, mely talán könnyeket csal szemeinkbe, egyszersmind segiti azokat letörölni a szegény sorssulytoltak arczáról. Óhajtjuk, hogy ez estén szük legyen a szinház az oda seregeltek befogadására.

— **Szegeddel** a távirdai összeköttetés megszakadt. — Csak Nagy-Kikinda és H.-M.-Vásárhelyig juthatnak el a távirati tudósitások, s a lapok is onnét nyerik értesitéseiket.

— **A Fischer dalkör** és a főisk. kis kántus által a helybeli polgári lövésztársulat pénztára és a szegedi vizkárosultak javára a „Korona“ cz. fogadóban ma este 8 órakor tartandó „dalestély“ müsorozata: 1. Vineta Abt-tól, előadja a Fischer-dalkör és a kis kántus. 2. Heini otthon van (Heimi von Steier) Engelsbergtől, előadja a Fischer dalkör, zongorán kiséri Tóth Emil ur, a hegedü részt játsza Hitessi Lajos ur. 3. Fájó emlékek Zimay László előadja a kis kántus, 4. Reám tekint Gumperttől, magán fenhangra, dongó-kar kisérettel előadja a Fischer-dalkör és a k. kántus. 5. Szív dobogás (Das Herzklopfen) polka francaise, Kremser Eduardtól, zongora kisérettel előadja a Fischer dalkör, a zongora részt játsza Thót Emil ur. 6. Csendes éj Ottótól, előadja a Fischer dalkör és a kis kántus. 7. Egyveleg magyar népdalokból, énekli a kis kántus. 8. Bortáncz (Weingaloppe) Kunczetől, előadja a Fischer dalkör. 9. Huszár dal, előadja a Fischer dalkör és a kis kántus.

— **Necrolog.** Fájdalmas csapás érte gróf Dessewffy Miklós urat és családját. Testvére: Lajos 56 éves korában rövid szenvedés után elhunyt Vászon. A boldogult hülttetemei f. hó 13-án helyeztettek el Szabolcsmegyében Vencsellőn a családi sirboltba. Az elhunyt családot nem hagyott hátra. Béke poraira!

— **Török Miklós** operaénekesünk jutalomjátéka az ő és neje javára e hó végén lesz bérletfolyamban. Ez alkalomra Törökné Beaumarchais „Figaró házassága vagy egy napi bolondság“ czimü kitünő 5 felvonásos vigjátékát választá, mintán a jutalmazandót uj operával nem rendelkezhetett. E darab még szinpadunkon nem adatott, tehát előadása annál érdekesebb leend. A jutalmazandót ajánljuk a közönség figyemébe!

— **Halálozás.** CSABAI PÁLNÉ veterán szinésznő, ki városunkban huzamosabb idő óta fekszik kórágyon, ma éjjel 1 órakor meghalt. Az elhunyt temetése holnap d. u. 4 órakor lesz a Mólnár A.-féle piaczutczai háztól. Béke hamvaira!

— **Gyermekgyilkossági kisérlet.** Egy helybeli háznál lakó nőcseléd gyermeket szülvén, hogy szégyenét elrejtse, az ártatlan csecsemőt az árnyékszékbe vettette. Azonban a gyalázatos tett észrevétetett s a gyorsan alkalmazott segélynek sikerült a gyermeket még élve kiszabaditania. A szörnyeteg anya nem marad büntetlenül.

— **Tornaügy.** A helybeli tornaegylet f. év márcz. 16-án vasárnap d. e. ½XI órakor a collégiumi pénztár helyiségében müvezetői előterjesztés, pénztár illetve vagyonállás fölmutatása s közgyülés idejének meghatározása végett választmányi ülést tart. Dobreczen, 1879. nov. 15. Az elnökség.

— **Egy szatmármegyei szolgabiró** B. F. felakasztotta magát az istálló padlásán, s csak egy hét mulva találtak holttestére. Szomoru dolog, ha egy tekintélyes hivatalnok is ily brutális tettekre képes.

— **Postaügy.** Értesitem a t. közönséget, hogy miután Szegeddel a közlekedés megszünt, annak helyreállitásáig a szállitmányok felvétele beszüntetve lett. — Debreczen 1879 márczius 14 én. a m. kir. postahivatal főnöke: Mayer Antal.

— **Az árvizkárosultak részére** adakozók figyelmeztetésére, illetőleg megnyugtatására jónak láttuk tudatni olvasóinkkal, hogy lapunk azon napi számában csak azok nevei tétethetnek közzé, kik adományaikat délig szerkesztőségünkhöz juttatták.

Legujabb.

Szeged, marcz. 15. A szárazfölddel most már csak a vasuthid köt össze. A jobb parton lerakott butorral és egyébb megmentett vagyonnal terhelt számos szekér óriási zavart okoz. Szapáry miniszter azonnal intézkedett, hogy a hid helyreállittassék. — A mentés nagyban be van fejezve; — holnap lehet butorokat is menteni. — A felsővárosi minorita templomban számos menekült van, kik félreverték a harangot; nincs élelmük, bajos hozzájuk férni, de helyzetük azért nem reménytelen. Az apácza-zárda megrepedt. sokan vannak benne. Szeged 8000 háza közül 7500 bedölt, de valósszinüleg még több száz be fog dőlni; a legerősebb házakban sem bizunak. A vidékről óriás mennyiségü élelmiszereket küldenek. Temesvár maga naponkint egy vonattal küld.

Csongrád márcz. 14, d. u. 5 óra 10 percz. Vihar következtében vizállás csak részben volt megállapitható, mely szerint dél óta 1 cmtr. apadás mutatkozik; tegnap este 7 órakor a vihar csillapodott és 1500 öl hosszában megrongált gátaink az éjen gyengébben megtataroztattak; ma az összes munkaerő a dühöngő vihar és havazás daczára kitartással dolgozik; veszély nagy. Csemegi Antal polgármester.

Szentes, márcz. 14. 2 ó. 20 p. d. u. A vihar egy kissé csendesült, áttörés még nem történt, ez már talán meg is akadályozható. Stammer alispán.

Felelős szerkesztő: Kutasi Imre.
Főszerkesztő: Vértesi Arnold.

Legujabb divatu férfi és

KRAICZ GYULA

előbb:

(ORMÓS FERENCZ)

norinbergi és diszáru fióküzlete Bécsből

Debreczenben, a főpiaczon, Scheer Bernát ur házában, a Bika szállodával szemben

Ajánlja dusan berendezett raktárát:

Vadászati és védő czikkek: Percusion, Lefaucheux, Lancaster és Flobert fegyverek, töltények, tölténytáskák és övek, revolverek, pisztolyok, hozzávaló töltények és táskák.

Lovaglásra: angol disznóbőr nyergek, kantárok, izzasztók, zabolák, kengyelvasak, sarkantyuk, lovagló vesszők, botok és ostorok, valódi angol nyeregszappan.

Utazáshoz: bőr, vászon és fa öndők, táskák, toilletthez berendezett cassettek és táskák, Plaid szijak, gummi köpenyegek.

Háztartáshoz: asztalkések, fa, csont, szaru, alpacca, és alpacca ezüst nyéllel, britaniaércz, pakfong, alpacca és alpacca ezüst kanalak, eczet, olaj és vajtartók, czukorvágók és szelenczék, theafőzők, kannák, kávéfőző gépek, kávéőrlők, gyorsforralók, husvágó és kolbászcsináló gépek, fa, pléh, britania ércz- és alpacca-tálczák, asztali gyertyatartók, réz, vas, bronz, britania, érc, pakfong, alpacca, és alpacca ezüstből, R. Ditmar-féle asztali és függő petroleum lámpák, madárkaliczkák, virágasztalok, sodaviz-gépek.

Toilletthez: fésük, fog, köröm, haj és ruhakefék, szappanok, fogpép és porok, valódi kölniviz és illatszerek.

Báli legyezők, ékszerek, virágcsokor-tartók, legyező-zsinórok.

Különbféle diszáruk vas, broncz, fa, porczellán, maché és bőrből.

Optikai czikkek: orrcsiptetők, szemüvegek, Lorgnettek, táv és szinházi látcsövek, barometrum, hévmérők, szesz, czukor, bor, sör, eczetmérők, vizmértékek.

Férfi és gyermek kalapok és sipkák, keztyük, esőernyők, sétabotok, tajték pipák, szivar szipkák, zsebkések, pénz és szivartárczák, dohányvágó gépek. — **Gyermek-játékok.**

Szódaviz-gépek 8½ forinttól 20 forintig.

Rendkivüli gazdag választék!

A legjutányosabb árak mellett!

gyermek kalapok nagy választékban.

A t. hölgyvilág szives figyelmébe

ajánljuk teljesen ártalmatlan

„KORONA“

hölgy porunkat, mely minden hasonnemü készitményt tulszárnyal azon sajátságaival, hogy **1-ször hófehér** s kitünően **tapad; 2-szor** az arczbőrt nem **száritja ki,** hanem annak inkább a **legfinomabb lágyságot kölcsönzi** kis idei használat után; **3-szor** a más Poudre-k által származott u. n. **mitfresszert elmulasztja.**

Raktárunk: Debreczenben egyedül

Dr. Róthschnek V. Emil ur gyógyszertárában.

Egy nagy doboz ára 50 kr.

Stupa és Kriegner

budapesti gyógyszerészek.

Kálvintér.

(68) 2—3

Ménes eladási hirdetmény.

Mgs. Grót Forgách László Tisza-Csegei félvérménesének feloszlatása folytán együtt vagy egyenként 14 drb. vemhes — részben már leellett és ujra fedezett anyakancza, az idei csikókkal együtt, és egy angol telivér hágómén szabad kézből olcsón eladó. — Bövebb felvilágositást ad Reviczky Tamás urad. igazgató Tisza-Csegén (Hajdu megye) pr. Karczag.) (79) 1—3

Vetemény mag.

Legtisztább franczia, ugy magyar luczerna mint vörös virágu lóhere, bükköny, muhar perje, takarmány répa, és konyhakerti virágmagvak a legbiztosabb és jobb forrásokból beszerezve, lehető legjutányosabb árakban kaphatók,

Gaszner Károly

fürszerkereskedésében, Debreczen Czeglédutcza.

Arverési hirdetés.

Az 566. sz. a. az „iparegyesületi takarék és hitelintézetnél“ elzálogositott 14,000 drb uj termény zsákok, f. év márczius hó 17-kén délután 3 órakor a Scheer Bernát csapóutczai 6—8. számu házánál levő raktárban árverés utján a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett okvetlen elfognak adatni. Debreczen, 1879. febr. hó 27-én.

(58) 2—3 **Az igazgatóság.**

Hirdetmény.

A vagyon bukott Vojnovich János és neje Orbán Emilia csődtömegükhöz ieltározott azon épületi s gazdasági faanyagoknak s irodai felszerelésnek, melyek a vagyonbukott Voinovich János fakereskedési telepén a Deutsch Jakabné féle homokkerti faraktári helyiségben valamint a Pollatsek Lipót és társa czégnek szomszédos fakereskedési telepén és a helybeli vasuti pálya udvarban feküsznek, nyilvános árverésen tömegben avagy részletekben elárusitása a csődválasztmány által elhatároztatván, arra határidőül 1879. évi márcz. hó 27-ik napja délelőtti 9 órája a Voinovics-féle fakereskedési telephelyre kitüzetik, megjegyeztetvén, hogy az árverés ezen helyen az itt levő minden tárgyaknak eladásáig szükség esetén a következő napokon délelőtt 9 s délután 2 órakor folytattatni fog s hogy ennek megtörténte után folytatólag fognak elárveretni a Pollatsek féle raktárban s a vas utnál levő anyagok ugyanezen helyeken s végül, hogy vevő a vett tárgyakat a kereskedési telepről legkésőbb márcz. 30-ig s a vasuttól is késedelem nélkül elhordatni tartozand.

Debreczen, 1879 márcz. 13.

Kovács József tömeggondnok. **Márk Endre** csődválasztmányi tag

(81 1—3)

A debreczeni „iparegyesületi takarék és hitelintézet“

t. cz. részvényesei a f. évi

márczius hó 23-án d. e. 10 órakor

a városháza nagy tanácstermében tartandó

ÖTÖDIK RENDES KÖZGYÜLÉSRE

azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy mind azok, kik abban résztvenni szánóéknak, részvényeiket — az alapszabályok 23-ik §-sa értelmében — 3 nappal a közgyülés előtt, az intézet pénztáránál, téritvény mellett, mely egyszersmind belépti-jegyül is szolgáland, letenni sziveskedjenek. Szavazatjog gyakorlatára csak oly részvényesek jogositvák, kik a közgyülés előtt legalább 30 nappal a részvénykönyvbe be vannak vezetve.

TARGYAK:

1. Az igazgatóságnak a lefolyt üzletévről jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése,
3. A mérleg beterjesztése.
4. A nyereség mikénti felosztása, a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság választása.

Debreczen, 1879. február 27-én.

Az évi jelentés 8 nappal a közgyülés előtt az intézet helyiségében a hivatalos órákban megtekinthető.

(59) 2—2 **Az igazgatóság.**

Gyors és biztos

SEGÉLYT!

eredményeztek a Hoff János-féle maláta gyógytápszer készitmények, az idült legcsőhurut, a tüdőbajok, a ziha, a sorvadás a gyötrő köhögési inger és a gyomor-bántalmaknál.

Az alábbi köszönő iratot, mely doktor **Schnitzler** itteni tanár ur által lett hitelesitve, **sietve** igyekezünk a hasonló bajokban szenvedők **figyelmébe ajánlva** közzétenni.

A legujabb köszönőirat Bécsből.

1878. april havában.

Tisztelt uram!

Már régebb időktől fogva szenvedek legcsőhurutban. Orvosom dr. Schnitzler tanár ur nekem az ön Hoff János-féle maláta kivonat egészségi sörét ajánlotta. Ezennel beismerem, miszerint nekem az ön Hoff János-féle maláta kivonat egészségi söre gyors segélyt nyujtott. Mély tisztelettel

Poppa Miklós N. orv. növend.

Bécs, 1878 apr. 20.

Életben megtartva.

(A felgyógyult saját szavai.)

Unterheinzendorf, 1878. márcz. 6.

Tekintetes uram! Felkérem 7½ kilo Hoff János-féle maláta egészségi csokoládé mielőbbi szives megküldésére, mivel nőm ezen Hoff János-féle erősitő maláta egészségi csokoládétól nyerte visszza egészségét s csakis ebből él.

Seltzma! Antal erdész.

Debreczen kapható Rickl József Zel- 64 2—8 mos urnál.

Bérbeadási hirdetmény.

Az egyház tulajdonához tartozó **bazár boltok, hatvan-utczai Zakar-ház**, nap utczai **Komáromy-ház és a Consistóriális-ház** melletti kisbolt bérbeadása végett **f. évi márcz. 19. napján d. e. 9 órakor** uj árverésfogván tartatni: arra bérleni szándékozók, bánompénzzel ellátva, **az egyház-tanács termébe meghivatnak.** A felvételek a pénztárnál előre megnézhetők.

Debreczen, 1879. márcz. 12

Laky Lajos

egyházi tanácsos.

(78) 1—1

Hirdetmény.

A székelyhidi fürdőház csinosan berendezett hat zuhanyos fördőszobával; kert-, kuglizó,- tánczterem és egyébb mellék épületekkel f. 1879. év. április 1-től három évre haszonbérbe adatik. A haszonbéri feltételek Dr. Horváth József fürdőrészvény társulati elnöknél megtudhatók.

(71) 3—3

II. Árverés.

A Poroszlay-féle tömeghez tartozó Czegléd-utczai 48 sorszámu ház és tóczóskerti szőllő 2-ik árverése f. évi april. 3-án d. u. 3 órakor fog megtartatni a törvényszék árverési helyiségében.

Medve Kálmán

tömeggondnok.

Debreczen, nyomatott a kiadó-tulajdonos Kutasi Imre könyvnyomdájában, 1879.